

USNESENÍ

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Černého, Ph.D., a soudců Mgr. Ladislava Vaško a Mgr. Radima Kadlčáka ve věci

žalobců: a) **JUDr. N. P.**, narozená X
bytem X
zastoupená obecným zmocněncem PhDr. P. B.
bytem X
b) **L. P.**, narozený X
bytem X
zastoupený advokátkou JUDr. Naděždou Paškovou
sídlem Za Rozhlednou 2751, 413 01 Roudnice nad Labem

proti

žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**
sídlem Velká Hradební 3118/48, 400 01 Ústí nad Labem

o žalobách žalobců proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2024,
č. j. KUUK/064526/2024

takto:

- I. Žaloby se odmítají.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobkyni a) **se vrací** z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.
- IV. Žalobci b) **se vrací** z účtu Krajského soudu v Ústí nad Labem zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

1. Žalobci se dvěma žalobami domáhali zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 4. 2024, č. j. KUUK/064526/2024, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobců a potvrzeno rozhodnutí Městského úřadu Litoměřice ze dne 6. 6. 2023, č. j. MULTM/0048314/23/ŽP/JBa (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím bylo Městu Roudnici nad Labem dle § 129 odst. 2 a 3 a § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“), § 18c vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, a § 15 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), vydáno dodatečné povolení stavby pro části kanalizace na pozemcích parc. č. XA, XB, XC a XD v k. ú. X v rámci stavby „Kanalizace a vodovod pro 25 rodinných domů v Roudnici nad Labem, Za Rozhlednou“.

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

2. Soud dále poznamenává, že svým usnesením ze dne 12. 11. 2024, č. j. 15 A 20/2024-28, žaloby žalobců vedené pod sp. zn. 15 A 20/2024 a 15 A 21/2024 spojil ke společnému projednání s tím, že věci budou nadále vedeny pod sp. zn. 15 A 20/2024.
3. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni a) (resp. jejímu zástupci) dle jejího sdělení a obsahu správního spisu doručeno dne 6. 5. 2024 a žalobci b) (resp. jeho právní zástupkyni) dne 11. 5. 2024.
4. Soud ve věci nejprve zkoumal, zda jsou splněny podmínky soudního řízení, mimo jiné zda byla žaloba podána včas.
5. Podle § 46 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením návrh (žalobu) odmítne, jestliže byl návrh (žaloba) podán předčasně nebo opožděně.
6. Lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu je obecně upravena v § 72 odst. 1 s. ř. s., podle kterého lze žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou.
7. Takovým zvláštním zákonem je také zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „nový stavební zákon“). Nutno k tomu doplnit, že většina jeho ustanovení nabyla účinnosti dne 1. 1. 2024, avšak některá nabyla účinnosti dříve (§ 335) a některá později, včetně úpravy soudního přezkumu obsaženého v § 305 a násl. – účinné od 1. 7. 2024 (§ 334a odst. 3 zákona). Podle § 306 nového stavebního zákona přitom platí, že žalobu proti rozhodnutí stavebního úřadu, s výjimkou rozhodnutí o přestupku, lze podat do 1 měsíce poté, kdy bylo rozhodnutí žalobci oznámeno (odst. 1). Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky nebo ji rozšířit o další žalobní body může žalobce jen ve lhůtě 2 měsíců poté, kdy mu bylo rozhodnutí oznámeno (odst. 2).
8. V nyní projednávaném případě je pak stěžejním zodpovědět to, zda žalobci museli podat žalobu ve lhůtě stanovené novým stavebním zákonem, nebo nikoliv. Přejícné ustanovení týkající se soudního přezkumu se nachází v § 331 nového stavebního zákona, podle kterého se soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů. Z formulace § 331 nového stavebního zákona tak *a contrario* vyplývá, že soudní řízení zahájena za účinnosti nového stavebního zákona se v plném rozsahu, včetně lhůty pro podání žaloby, řídí právě jím. Jak také konstatoval Nejvyšší správní soud v recentním rozsudku ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26: „...*nová úprava žalobních lhůt dle § 306 stavebního zákona z roku 2021 se má uplatnit ve všech soudních řízeních zahájených od 1. 7. 2024.*“
9. K základním principům právního státu patří princip ochrany důvěry osob v právo a s tím související princip zákazu zpětné účinnosti právních norem. Přestože zákaz retroaktivity právních norem je v čl. 40 odst. 6 Listiny základních práv a svobod výslovně upraven toliko pro oblast trestního práva, je nutno z čl. 1 Ústavy dovodit jeho působení i pro další odvětví práva, a to s ohledem na požadavek právní jistoty (srov. nález Ústavního soudu ze dne 13. 6. 2002, sp. zn. III. ÚS 611/01). Zákaz retroaktivity spočívá v tom, že podle současné právní normy zásadně není možné posoudit lidské chování, právní skutečnosti či právní vztahy, jež se uskutečnily dříve, než právní norma nabyla účinnosti. Tento zákaz souvisí i s funkcí právních norem, které svým adresátům ukládají, jak se mají chovat po jejich účinnosti, a

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

proto zásadně platí jen do budoucna (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2008, č. j. 1 Afs 87/2008-46).

10. V případech časového střetu staré a nové právní normy tak obecně platí, že od účinnosti nové právní normy se právní vztahy vzniklé podle zrušené právní normy řídí právní normou novou (tzv. nepravá retroaktivita, která ve skutečnosti zpětnou účinností zákona není). Naproti tomu vznik právních vztahů existujících před nabytím účinnosti nové právní normy, právní nároky, které z těchto vztahů vznikly, jakož i vykonané právní úkony, se řídí zrušenou právní normou; důsledkem opačné interpretace střetu právních norem by byla nepřipustná pravá retroaktivita (srov. např. nálezn Ústavního soudu ze 4. 2. 1997, sp. zn. Pl. ÚS 21/96).
11. Dopadem zákazu retroaktivity při aplikaci procesních norem se zabýval Nejvyšší správní soud např. v rozsudku ze dne 25. 7. 2007, č. j. 1 Azs 55/2006-60, č. 1349/2007 Sb. NSS, přičemž formou právní věty konstatoval, že *„[n]ení-li v přechodných ustanoveních výslovně stanoveno jinak, je při střetu staré a nové úpravy nutno vycházet z obecně platné zásady nepravé retroaktivity procesních norem, tedy aplikace nových procesních norem pro dříve započatá řízení. V takovém případě je v řízení pokračováno dle pozdějšího zákona s tím, že právní účinky úkonů učiněných dříve zůstávají v platnosti.“* K tomu je třeba doplnit, že byť citovaná pasáž hovoří o „započatém řízení“ a „pokračování v něm“, Nejvyšší správní soud ve své navazující judikatuře výslovně potvrdil, že tato východiska plně dopadají také na posuzování běhu lhůty pro zahájení soudního řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2015, č. j. 2 As 23/2015-45). U procesních norem, mezi které patří také úprava lhůt k procesním úkonům, je tedy pravidlem, že soud postupuje podle aktuálně účinného zákona, nestanoví-li přechodná ustanovení jinak. Stejný názor ostatně zastává i právní doktrína, jež v tomto ohledu zdůrazňuje rozdíl mezi procesními a hmotnými normami: *„Jiným příkladem diferenciací hmotného a procesního práva je problematika posuzování změn právní úpravy v čase. Zatímco v procesním právu se uplatňuje jako obecné východisko princip nepravé retroaktivity nově přijatých procesních norem, aniž by pro takový režim časové působnosti muselo existovat explicitní přechodné ustanovení, v hmotném právu se klade důraz na explicitní intertemporální pravidla určující vztah dosavadní a nově přijímané hmotněprávní úpravy.“* (srov. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2024, č. j. 10 A 65/2024-84).
12. Nynější soudní řízení bylo v případě žalobkyně a) zahájeno dne 8. 7. 2024 a v případě žalobce b) dne 5. 7. 2024, kdy byly žaloby podány i doručeny soudu. Podle právní úpravy účinné k uvedeným dnům činila lhůta pro podání žaloby jeden měsíc od oznámení napadeného rozhodnutí žalobcům, k čemuž došlo u žalobkyně a) dne 6. 5. 2024 a u žalobce b) dne 11. 5. 2024. Lhůta ovšem nemohla uplynout před 1. 7. 2024, kdy nabyl účinnosti § 306 nového stavebního zákona, protože v takovém případě by šlo o nepřipustnou pravou retroaktivitu (srov. bod 17 rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 23/2015-45). Jejím uplynutím dnem účinnosti tohoto zákona však nic nebránilo, ba naopak to bylo v souladu se zásadou nepravé retroaktivity, na níž aplikace procesních norem stojí.
13. Soud dále uvádí, že důsledkem nadepsaných úvah může být faktické zkrácení již započaté lhůty pro podání žaloby. Taková situace není zcela výjimečná, stejně jako to, že nastane dnem účinnosti nového zákona. Například v případě zavedení tříleté lhůty pro podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy (§ 101a odst. 1 s. ř. s.) přišly dotčené osoby o možnost podat návrh dnem účinnosti zákona č. 303/2011 Sb., pokud k tomuto dni již uplynuly tři roky ode dne účinnosti opatření obecné povahy (srov. už opakovaně poukazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 23/2015-45). Do té doby totiž

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

nebylo podání návrhu na zrušení opatření obecné povahy nijak časově omezeno. Obdobně při zkrácení téže lhůty ze tří let na jeden rok zákonem č. 225/2017 Sb. dotčené osoby ztratily dnem jeho účinnosti možnost podat návrh na zrušení obecné povahy, pokud už od účinnosti opatření uplynul více než rok (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 9. 2018, č. j. 4 As 252/2018-27, a ze dne 20. 5. 2021, č. j. 9 As 31/2021-27). Ačkoliv v obou těchto případech obsahoval změnový zákon preciznější přechodná ustanovení, sama tato skutečnost nemá na posouzení nyní řešeného případu vliv. Jak už totiž zdejší soud konstatoval výše, nepravá retroaktivita je u procesních norem pravidlem, a výjimka z ní by musela být výslovně stanovena zákonem. Dotčená ustanovení nového stavebního zákona nicméně nijak nenaznačují, že by měl zákonodárce takový úmysl (srov. již odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 23/2015-45). Ostatně, z formulace § 331 nového stavebního zákona, že se soudní řízení zahájena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dokončí podle dosavadních právních předpisů, *a contrario* vyplývá, že soudní řízení zahájena za účinnosti nového stavebního zákona se v plném rozsahu, včetně lhůty pro podání žaloby, řídí právě jím.

14. V návaznosti na dříve uvedené je pak nutno doplnit též fakt, že kratší lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí stavebního úřadu i poukazované přechodné ustanovení byly součástí nového stavebního zákona (platného ode dne 29. 7. 2021) od samého počátku, a nejpozději ode dne 1. 1. 2024 bylo zřejmé, že tato změna nabude účinnosti právě dne 1. 7. 2024. Adresáti těchto právních norem tak měli k dispozici přinejmenším půl roku na to, aby se s ní seznámili a lhůta pro podání žaloby činila fakticky 55 dnů v případě žalobkyně a) a 50 dnů v případě žalobce b), tedy o více než dva týdny víc, než kolik stanoví nový stavební zákon. S ohledem na tyto okolnosti tak soud nepovažuje dopady nového stavebního zákona do práv žalobců za nepředvídatelné, či za nepřiměřeně tvrdé (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2024, č. j. 3 As 183/2024-26, usnesení Městského soudu v Praze ze dne 8. 8. 2024, č. j. 10 A 65/2024-84, a ze dne 26. 8. 2024, č. j. 10 A 76/2024-16, či usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 15. 8. 2024, č. j. 55 A 23/2024-23, a ze dne 9. 8. 2024, č. j. 55 A 24/2024-31).
15. Napadené rozhodnutí bylo žalobkyni a) doručeno dne 6. 5. 2024 a žalobci b) dne 11. 5. 2024. Poslední den lhůty pro podání žaloby proti napadenému rozhodnutí v obou případech připadl na 30. 6. 2024. Žalobkyně a) podala žalobu až 5. 7. 2024 a žalobce b) až dne 8. 7. 2025, a soud proto žaloby obou žalobců výrokem I. usnesení odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro opožděnost.
16. Výrok II. usnesení o náhradě nákladů řízení jeho účastníků se poté opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s., podle které žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byla žaloba odmítnuta.
17. Soud zároveň výroky III. a IV. usnesení rozhodl o vrácení soudních poplatků, které žalobci zaplatili za podání předmětných žalob (tj. 2 x 3 000 Kč). Tento postup se opírá o § 10 odst. 3 větu poslední zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, která stanoví, že byl-li návrh na zahájení řízení před prvním jednáním odmítnut, soud vrátí z účtu soudu zaplacený poplatek. Soudní poplatek pak bude žalobcům vrácen v souladu s § 10a odst. 1 zákona o soudních poplatcích do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Poučení:

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu

a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Ústí nad Labem 4. února 2025

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. T.